

Neizmjeran doprinos kulturi hrvatskoga naroda u BiH

15. travnja 2021.

Razvidno je kako je Republika Hrvatska djelujući kroz aktivnosti Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske uspjela i financijski pomoći realizaciju niza projekata kojim je konkretno štitila kulturne vrijednosti hrvatskoga naroda u BiH i na taj način uspješno ispunjavala svoje obveze proistekle iz Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan RH te Strategije o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan RH. Djelatnici Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH predvođeni državnim tajnikom Zvonkom Milasom i posebnom savjetnicom za BiH Žanom Ćorić gotovo svakodnevno su na terenu u BiH, gdje rade na prepoznavanju i realizaciji brojnih projekata i potreba hrvatskoga naroda koji tamo živi. Zato niti rezultati nisu mogli izostati.

Piše: Anto PRANJKIĆ

Sukladno Zakonu o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske koji u članku 7. definira da se Republika Hrvatska zauzima za očuvanje i jačanje položaja i identiteta

Hrvata izvan Republike Hrvatske kroz učenje jezika, kulturu, obrazovanje, znanost, gospodarstvo, zdravstvo i socijalnu politiku i šport, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske u suradnji s drugim institucijama koje se bave pitanjem Hrvata izvan RH konkretno poduzima mjere kojima potiče opstanak Hrvata u BiH. Središnji dokument koji je osnovna smjernica rada svih institucija koje se bave pitanjima vezanim za ovo područje je Strategija o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan RH, a ona u svom petom odjeljku koji govori o zaštiti prava i interesa Hrvata izvan RH i jačanju njihovih zajednica regulira pitanje skrbi o očuvanju hrvatskoga naroda u BiH. Tako u tom dokumentu izričito stoji da: *Republika Hrvatska skrbi o očuvanju ustavnog položaja Hrvata u BiH. Posebnu će pozornost posvetiti provedbi postojećih međunarodnih sporazuma, kao i sklapanju novih, a sve u svrhu opstanka i zaštite hrvatskoga naroda u BiH. Povezivanje s Hrvatima u BiH, potpora njihovu povratku i ostanku u BiH, te očuvanje njihove pune ravnopravnosti od strateškog su interesa za Republiku Hrvatsku. Isto tako, interes je Republike Hrvatske unaprjeđivati dobrosusjedske odnose s Bosnom i Hercegovinom i podupirati BiH na putu euroatlantskih integracija.*

U istom dokumentu na 7 stranici govori se o potrebi očuvanja hrvatske kulture i identiteta: *Imajući za cilj opstanak hrvatskih zajednica izvan Republike Hrvatske, Republika Hrvatska će podupirati sve oblike njihovog organiziranja kojima se promiče i čuva identitet i kultura. Sukladno tome, financijski će se podupirati programi i projekti, ovih oblika organiziranja hrvatskoga naroda u BiH,...*

Sukladno tomu, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske je u prethodnom petogodišnjem periodu samo za kulturu u BiH uložio oko 32. 240.000 kuna kroz godišnje odluke o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske te kroz Godišnje odluke o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini. 2016. godine donesena je i Odluka o dodjeli financijske potpore projektima za poticanje povratka Hrvata i stvaranje održivih uvjeta života u BiH za tu godinu. Radi se o zaista širokoj lepezi projekata i potreba iz područja kulture.

Odlukom o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini za 2016. godinu utrošeno je 5 345 000 kuna za potrebe i projekte iz područja kulture i to za obnovu, uređivanje i opremanje muzeja, knjižnica arhiva, kulturnih domova i centara, za održavanje manifestacija, likovnih kolonija, izložbi te promocija knjiga u Mostaru, Gorici-Livnu, Tomislavgradu, Gučoj Gori, Tuzli, Širokom Brijegu, Travniku, Derventi, Vitezu, Kupresu, Ljubuškom, Banja Luci i Grudama. Odlukom o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske financirana je nabavka knjiga za Gradske knjižnice u Busovači i Vitezu, te financijski pomoglo tiskanje časopisa za mlade Cvitak, Hrvatskog glasnika iz Tuzle, i knjiga Anite

Martinac i Slobodana Prosperov Novaka. Financirani su i Mediteran Film festival u Širokom Brijegu, Dani hrvatskog filma u Orašju, Dani hrvatskog kazališta BiH u Vitezu te Revija tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan RH u Tomislavgradu. Pomoglo se i u izgradnji kulturno-obrazovnog centra Hrvata Bosanskog Grahova u obližnjim Koritima. Te je godine Odlukom o dodjeli financijske potpore projektima za poticanje povratka Hrvata i stvaranja održivih uvjeta života u BiH dodijeljeno oko 740 000,00 kuna za potrebe izgradnje objekata Hrvatskog kulturnog centra u Tuzli, društvenog doma u MZ Višnjik u Derventi te kulturno-obrazovnog centra u Bosanskom Grahovu. Sufinancirano je i opremanje muzeja Franjevačkog samostana sv. Katarine u Kreševu.

U 2017. godini za potrebe i projekte u kulturi Središnji državni ured za Hrvate izvan RH dodijelio je 6.815.000,00 kuna kroz dvije odluke o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u iznosu od 605.000,00 kuna i Odluke o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih projekata od interesa za hrvatski narod u BiH za 2017. godinu u iznosu od 6.210.000,00 kuna. Ovim dvjema odlukama financirani su projekti u kulturi u Brčkom, Livnu, Bosanskom Grahovu, Mostaru, Prozoru, Hrasnom, Gradnicima, Kotor varoši, Sokolinama, Plehanu – Derventa, Tuzli, Tolisi, Posavskoj mahali, Domaljevac-Šamcu, Vitezu, novom Travniku, Širokom brijegu, Sovićima, Ljubuškom, Klobuku, Ljutom Docu, Humcu, Briševu, Varešu, Kreševu, Šujici, Usori, Stocu, Banja Luci, Čitluku, Sarajevu, Prisoju, Tomislavgradu, Kornici, Neumu, Posušju i Kupresu.

Godinu dana poslije, 2018. godine Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske hrvatskom narodu u BiH za projekte i programe iz kulture dodijelio je financijska sredstva u iznosu od 5.876.500,00 kuna. Ta su sredstva dodijeljena na već ustaljeni način kroz odluke o dodjeli sredstava za hrvatski narod u BiH u iznosu od 5.420.000,00 kuna i odluke o financiranju posebnih projekata i potreba za Hrvate izvan RH i to u dva navrata u ukupnom iznosu od 456.500,00 kuna. Financirani su projekti rekonstrukcije, izgradnje, adaptacije, obnove zgrada koje se koriste za kulturne djelatnosti, organizaciju festivala, promocija knjiga, izložbi, nabavku knjiga za knjižnice, organizaciju različitih manifestacija i to u Širokom Brijegu, Tomislavgradu, Orašju, Kreševu, Mostaru, Stupu, Tuzli, Bihaću, Hutovu, Uzdolu, Plehanu, Livnu, Kruševu, Domaljevcu, Tolisi, Banja Luci, Vitezu, Grabovici, Ravskoj, Žepču, Posušju, Koraću, Novoj Biloj, Kruševu, Kupresu, Fojnici, Varešu, Čitluku, Tomislavgradu i Bugojnu.

Za iste potrebe u 2019. godini a na isti način izdvojeno je 7. 200.500, 00 kuna i to za kulturne potrebe u Mostaru, Varešu, Jajcu, Gučoj Gori, Usori, Mostaru, Orašju, Sarajevu, Vitezu, Ljubuškom, Livnu, Drinovcima, Šujici, Novom Travniku, Bugojnu, Tuzli, Kreševu, Bugojnu, Plehanu, Tramošnici, Tomislavgradu, Glamoču, Kornici, Kupresu, Širokom Brijegu, Novoj Biloj, Sarajevu, Boku i Kuljenovcima, Banja Luci, Varešu, Ljubuškom i Ravnom.

2020. godine dodijeljena su financijska sredstva za kulturne djelatnosti u ukupnoj vrijednosti od 6. 071.000,00 kuna za 72 projekta širom Bosne i Hercegovine.

Iz gornjih podataka je razvidno kako je Republika Hrvatska djelujući kroz aktivnosti Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske uspjela i financijski pomoći realizaciju niza projekata kojim je konkretno štitila kulturne vrijednosti hrvatskoga naroda u BiH i na taj način uspješno ispunjavala svoje obveze proistekle iz Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan RH te Strategije o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan RH. Djelatnici Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH predvođeni državnim tajnikom Zvonkom Milasom i posebnom savjetnicom za BiH Žanom Ćorić gotovo svakodnevno su na terenu u BiH, gdje rade na prepoznavanju i realizaciji brojnih projekata i potreba hrvatskoga naroda koji tamo živi. zato niti rezultati nisu mogli izostati.

Projekt financijski potaknut sredstvima Agencije za elektronske medije posredstvom Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama za 2020. godinu.
